

Problema Constituției în România

(Continuare din pag. 1-a)

prin care poporul român și-a sincronizat conștiința sa cu ritmul veacului modern, la faptul că haina aceasta se potrivește (cum dracu să nu se potrivească fiindcă este mult mai bine astăzi, decât pe vremea vovezilor respectuoși, „prea respectuoși” de datină) cu aspirațiile noastre. Într-adevăr, dacă întreagă chestia unei guvernări se prezintă ca un reflex fidel al fluctuațiilor conștiinței populare, dacă se admite (chiar pentru salvarea aparențelor) că singurul substrat care legitimează prezența la cârmă a unui guvern parlamentar este opinia publică, atunci în mod concret, preocuparea noastră se îndreaptă spre o singură țintă: nefalsificarea voinței populare sau a curentelor de opinie. Chiar discutând realitatea structurală a statului, această putere ordonatoare a organismului social, prin falsificarea voinței populare, se escamotează însăși realitatea statului. Credeam că am isprăvit lupta pentru intronarea legalității, cel puțin în ceea ce privește respectul pentru orânduirea burgheză a țării noastre.

Dar ne-am înșelat! Guvernul Iorga a însemnat o nouă escamotare a vieții noastre de stat. Am vrea să ni se indice și nouă, care a fost curentul de opinie, mișcarea de ansamblu concretizată în manifestări populare, acel reviriment în conștiința obștească care să indice perfect necesitatea politică de a veni la cârmă a actualului guvern?

Guvernul, printr-unul din reprezentanții săi, încearcă să justifice, să legitimeze prezența sa la cârmă, ca fiind conformă postulatelor constituționale. Iată câteva fragmente din discursul dlui Mihail Manoilescu pronunțat în Senat la 1 Iulie 1931: „Funcțiunea normală a regimului reprezentativ este aceea de a rețino în mod continuu proviziunea de iluzii a poporului. (Și pentru această ieftină provizie trebuia să bruscăm realitățile politice, complicând situația critică actuală printr-o nouă periculoasă componentă, criza politică. Dealtfel, chiar dacă aceasta poetică formulă ar fi exactă psihologică, totuși noi știm că poporul se aprovizionează singur cu iluzii după cum singur și le sfărâmă, neavând nevoie de antreprenori angajați pentru această delicată operație comercială) Și în altă parte: „Orice guvern care realizează o coincidență de opinii între țară, majoritatea parlamentară și el însuși, este un guvern constituțional”.

Bravo! Suntem de acord! „Orice” guvern poate realiza această simpatică coincidență. Numai că aici e toată buba. Această coincidență se realizează printr-un curent popular care reclamă și precede venirea la cârmă. Căci altfel această coincidență o pot realiza și eu și Dta cititorule și „orice guvern”. Și dacă vrem cu orice preț să ocrotim și să alimentăm aceste iluzii, atunci problema constituționalismului românesc se reduce la o simplă chestie de metodă psihologică de arbitraj chibzuit, întemeiat pe o obiectivă înregistrare a circumstanțelor de fapt, a iluziilor populare sau chiar deziluziilor dacă vreți, al căror scop se definește în dezideratele multimei la un moment dat. Nici n'am zărit măcar așa ceva la venirea la cârmă a actualului guvern. Și pentru că noi considerăm instituția parlamentară de esența regimului actual, să schișăm câteva considerații principiale asupra utilității sale politico-sociale.

Parlamentarizarea conflictelor sociale, evită catastrofele, făcându-le fecunde, asigurând progresul lent al grupului întreg organizat. Societatea noastră actuală, este mai dinamică și mai plastică, ca oricând. Orânduirea actuală, garantează mai bine ca oricare alta acest proces de permanentă reconciliere a conflictelor. Teoria colaborării pașnice, a păcii eterne a claselor sociale este o utopie, întrucât experiența de până astăzi, nu ne oferă exemplul unei solidarități organice de fapt, de lungă durată.

Să luăm un exemplu: între libertatea de dispoziție a proprietarului asupra capitalului său, asupra modului lui de întreținere și tendințele comuniste ale muncitorului sindicalizat și ale statului, există trepte intermediare, a căror realizare incumbă funcției obișnuite, a parlamentului.

„Noi credem că am arătat o cale mai bună, propunând parlamentarizarea acestei

Europa federală.

III.

Oricât ne-am închipui de paradoxal, au fost totuși oameni, dotați cu inițiativă mai mult decât mijlocii, cari au crezut și au susținut, cu tot felul de argumente, credința lor, că federalizarea europeană este mai înainte de toate o problemă de politică și numai în al doilea rând și o problemă economică.

Cât este de eronată această ipoteză ne dăm perfect seamă când ne gândim că de câte ori s'a pus la ordinea zilei, problema federalizării europene, aceasta s'a întâmplat totdeauna după o criză economică ce a s'gduit din temelii, continentul nostru. Istoria, dar mai ales istoria economică, vorbește în privința aceasta destul de elocvent. Și astăzi chiar, problema n'ar mai fi actuală, dacă Europa ar prospera economiceste sau cel puțin n'ar suferi, sub raportul acesta, atât cât suferă, în prezent.

Trei secole Europa a trăit sub regimul echilibrului militar. A fost desigur o erezie. Astăzi trăim sub regimul echilibrului economic. O altă erezie. În locul autonomiei politice de altădată am suprapus autonomia economică. În locul frontierelor militare am ridicat o nu mai puțin puternică frontieră vamală. Astăzi avem în Europa, 7000 km. de linie vamală. A fost vorba odată despre realizarea unei uniuni monetare, ceea ce parțial s'a și obținut înainte de războiu. Astăzi așa ceva este de necrezut și a vorbi despre uniunea monetară cuiva, indiferent cui, ai părea cel puțin îndrăzneț. În locul tratatelor de comerț de odinioară, cari asigurau o bază destul de aproximativă unor raporturi economice normale, n'am pus nimic drept compensație. În urma fluctuațiilor monetare, tarifele vamale au variat dela o zi la alta. Consecința fatală și inevitabilă a fost reducerea schimbului. De aci criza generală care a antrenat toate țările europene. De unde în 1913 comerțul exterior al Europei atingea cifra de 18.770 milioane dolari vechi, în 1927 el n'a fost mai mare de 18.358 milioane dolari. Exportul Europei centrale și orientale a scăzut cu 825 milioane dolari, iar al Europei occidentale, cu 228 milioane dolari. În schimb, s'au urcat în acest timp, exportul Angliei cu 857 milioane dolari și al Statelor-Unite cu 563 dolari. Bilanțul este simplu de tot: Europa a pierdut, America a câștigat. Explicația nu este și ea mai grea. Când un tarif vamal, ca cel francez, proteja 4300 obiecte, cu diviziuni și subdiviziuni cari mergeau până la ridicol și când tariful vamal german favorizează numai brânzeturile provenite din lapte de vacă pășcând la mai mult de 1500 m. altitudine — acel faimos **à poil roux** îndreptat contra Franței — ca să dau numai exemple singuratic, nu este de mirare că schimbul postbelic, în ciuda trebuințelor urgente și uriașe ale refacerii Europei, nu atinge nici cifra din 1913.

Taxele vamale pe lângă faptul că au paralizat enorm activitatea economică a țărilor europene au avut și au încă consecințe și mai grave. Toate drepturile de vamă cari au frapat mărfurile streine la intrare au scumpit viața pentru consumatorii țărilor protejate. Industria exportatoare a suferit și ea, trebuind, în interesul vânzării, să reducă prețul de vânzare. Totdeauna aceasta reducere s'a făcut pe spatele lucrătorului, operațiunea reducerii salariilor fiind cea mai la îndemână. Dacă însă statul importator respectiv a pus taxe prohibiționiste, în scopul protejării industriei naționale, iarăși a scumpit viața, pe lângă faptul că datorită producției industriale au fost tentați să micșoreze salariile lucrătorilor, compromițând de o manieră și mai gravă, pacea socială.

lupte de clase, care prin acest mijloc, ar deveni o forță de progres. De progres către ce? Către o societate de formă comunistă? De formă individualistă? Către unul din acele curente de utopie, sau către oarecare construcție infinit mai delicată, pentru că se naște din complexitatea faptelor și nu din simplitatea ideilor!!” (Bertrand de Jouvenel: *l'Économie dirigée*). În această formulă se rezumă rolul regimului parlamentar, nu în a „aproviziona poporul cu iluzii” — Orice atingere adusă funcționării normale a regimului democratic parlamentar, însemnează un regres politico-social, atâta vreme cât nu se operează transformări profunde structurale, în organismul social. Lupta în contra parlamentului, acest soi de revoluție „reacționară” tinde să extindă domeniul proprietății individuale și-al heredității funcțiilor politice superioare, adică să restaureze regimul feudal a cărui experiență s'a încheiat de mult.

Problema constituției în România este o chestie de metodă, de serioasă metodă practică, care să asigure libera manifestare a conștiinței obștești să împiedice falsificarea curentelor de opinie, promovând progresul printr-o cinstită și reală viață parlamentară. Atât. Partidele politice sunt creații ale curentelor de opinie, ale conflictelor reale de interese și cine recunoaște aceste curente, realități, implicit recunoaște legitimitatea partidelor politice. Constituția reală, concretă, vie, cere astăzi un arbitraj obiectiv, mai ales că sacul cu iluzii cu care actualul guvern a aprovizionat poporul s'a epuizat.

Ori scopul unei civilizații economice mai înalte este totul altul. America ne furnizează exemplul. N'avem decât să luăm pe Ford. Omul acesta a reușit un adevărat tur de forță. A scăzut prețul de vânzare al produselor și a urcât salariile. Ford a utilizat fabricarea în serie, care de altă parte este descoperirea sa, plecând dela premiza că prețul de cost depinde de prețul de vânzare și nu invers cum credeau noi europenii cari calculam prețul de vânzare adăunând prețul materiilor prime, salariile, cheltuielile generale și beneficiul. Concurența poate să reducă europeanului beneficiul, dar nu poate să se atingă de prețul de cost care este ceva intangibil.

Ford și-a făcut calculul lui celebru: „Dacă construirea automobile a 300 dolari voi avea 100.000 cumpărători. Dacă vând automobilul cu 100 dolari mai puțin, voi avea 200.000 cumpărători mai mult. Această creștere a numărului cumpărătorilor îmi permite să fabric în serie mare și să scad prețul de cost. Ating astfel 500.000 cumpărători, ceea ce îmi permite să scad din nou și prețul de cost și cel de vânzare”. Astfel a scăzut treptat prețul de vânzare, fără a scădea salariile lucrătorilor săi. Pentru această operațiune i' trebut însă o piață mare și Statele-Unite cu cele 48 state și cu o populație de 110 milioane de locuitori i-au oferit din belșug. Fără îndoială, dacă Ford ar fi fost închis de bariere vamale în statul său Michigan, el n'ar fi putut scădea nici prețul produselor și nici să mărească salariile. Exemplul său de înaltă morală economică poate servi tuturor economiștilor, dar mai în grabă aceloră, cari caută să ghicească viitorul Europei în cărți și teorii de mult cadu și nu în privirea plină de revoltă a milioanele de europeni ce stau gata să isbucnesc.

Austriacul Drexel spune categoric: „Istoria ultimului secol, cu epilogul său catastrofal, trebuie să ne fie un avertisment serios. Trebuie să ne unim forțele într'un singur scop: să suprimăm barierele vamale europene, iar națiunile să trăiască într-o comunitate economică europeană. Es lecția pe care ne-o dă America”.

Ne găsim în fața a 3 mari unități economice. Sunt în pericol britanic care are 400 milioane locuitori, Statele-Unite cu 120 milioane locuitori și Rusia sovietică cu 130 milioane locuitori. Ce le opunem noi europenii? Nimic, sau aproape nimic. Ce ar fi în schimb dacă această Europă și-ar dă seama de valoarea ei reală și ar forma o unitate economică? Este suficient să ne gândim la cei 250 milioane de clienți europeni ca să ne dăm perfect seamă despre importanța unității economice a Europei, pe care foarte mulți o discută unii o urăsc și foarte puțini o înțeleg.

Printr-o bună organizare a muncii, grație taylorismului, s'ar putea ajunge la o diminuare a cheltuielilor. Prin specializare, fiecare industrie se va restrânge la ceea ce poate produce mai ieftin. Natural va urma producția în serie. Consecințele se arată imediat. Prețul de vânzare scade fără ca salariile să scadă, ci din contra, lucrătorii vor primi o retribuție mai urcată, dând un randament maxim.

De aci urmează o înviorare a întregii activități economice, un standard mai urcat de viață, o prosperitate generală. Acesta poate fi idealul oricărui economist pentru că după cum afirmă sociologul Bertrand Russell „numai plusul de productivitate a muncii este la baza educației, a democrației și a tuturor progreselor politice în statele moderne”, instituțiunile politice nefiind — în concepția marxistă a istoriei — decât reflexul condițiilor economice generale.

Gh. I. Popescu.

Primăria Municipiului Cluj.

No. 11503—1931.

Publicațiune de licitație.

Primăria Municipiului Cluj, publică concurs pentru pavarea cu bolovani de râu a scurgerilor de apă în străzile Gruia, Coroian, Nic. Cristea, Macavei, Lucaci din jurul Cetățuiei Cluj. Valoarea lucrărilor 130.000 Lei. Ofertanții în plic separat vor depune o garanție de 5%, a devizului în numerar sau efecte de stat.

La licitație vor putea lua parte antreprenorii cari dovedesc că au brevet industrial. Caetul de sarcini, devizul, seria și analiza prețurilor se pot vedea zilnic în biroul Serviciului tehnic între orele 11—13 a. m. unde se pot primi toate deslușirile necesare.

Licitația se va ținea la Primăria Municipiului Cluj, sala de ședințe, unde se vor înainta ofertele în plic închis și sigilat Comisiunii de licitații, în ziua de 20 August 1931, ora 11 a. m.

Cluj, la 10 Iulie 1931.

Primăria Municipiului Cluj.

Primăria Municipiului Cluj.

No. 11504—1931.

Publicațiune de licitație.

Primăria Municipiului Cluj, publică concurs pentru pavarea cu bolovani de râu a scurgerilor de apă în străzile Vulcan și Mărzescu a cartierului între străzile Calea Feleacului și A. Mureșan.

Valoarea totală a lucrărilor 143.000 Lei. Ofertanții în plic separat vor depune o garanție de 5%, a devizului în numerar sau efecte garantate de stat.

La licitație vor putea lua parte antreprenorii cari dovedesc că au brevet industrial. Caetul de sarcini, devizul, seria prețurilor se pot vedea zilnic în biroul Serviciului tehnic între orele 11—13 a. m. unde se pot primi toate deslușirile necesare.

Licitația se va ținea la Primăria Municipiului Cluj, sala de ședințe, unde se vor înainta ofertele în plic închis și sigilat Comisiunii de licitații, în ziua de 20 August 1931, ora 11 a. m.

Cluj, la 10 Iulie 1931.

Primăria Municipiului Cluj.

„Deziluziile” întrecând cantitatea de „iluzii” furnizate prin greșelile politice comise, reclamă o nouă consultare a maselor, a căror „opinie” o respectăm cu toții. Însă, nu oricine și cu orice mijloace poate realiza o serioasă consultare. Jocul de-a „iluzia” și „deziluzia” ne poate oferi aspre și dureroase surprize. *Observator*.

P. S. Dela venirea la putere a actua-

lului guvern de tehnicieni, cu concursul tradiționalei forțe, obiectivul luptelor politice a fost restabilirea ideii de legalitate, complicând în mod periculos situația critică prin care trecem, potențând criza generală, creind o atmosferă de provizorat și incertitudine, înlocuind preocuparea de soluții conform împrejurărilor cu clasică metodă diversionistă.

Stamorioza economiei sovietice

„Totul ar trebui ars ce am adorat până acuma și multe adorate, ce am ars până în prezent”.

(Din discursul lui Stalin la conferința economiștilor din 23 Iunie 1931).

nomia sovietică se găsește într-o stăruie frământare nervoasă, într-o căutare a făgășului naturii bazelor și formelor de așezare, nu a evada însăfârșit din sfera executelor somnambule. Prea mult s'atârnat pe ruși *fata morgana industrializării instantanee*.

nevia realizărilor rapide, fortarea comică a procesului de industrializare cu înconjurarea realității și a tendințelor precis stabilite de lumea științifică și tehnică, a dus Rusia pe călești, spinoase și pline de dificultăți invincibile. Noi am spus acest acum un an (adevărul se cuibățește pe ruși *fata morgana industrializării instantanee*), dar de data aceea cunoscuse și Rușii imensa greșală comisă în dirijarea economiei lor.

transformarea perpetuuului provizorat preconizată de Stalin, a fost răsturnată de presa occidentală în cele mai variate chipuri. Toată lumea este de acord în a recunoaște *falimentul integral al sistemului comunist*, considerând retragerea neașteptată a lui Stalin ca o renunțare definitivă la ideea producției comuniste, eșuată iremediabil, odată și pentru totdeauna. Când vorbești de *motorul personal, de salarii diabolice* — potrivite capacității de muncă și prestației fiecăruia, *calității și cantității energiei dezvoltate* — când vorbim de economie devine nota de bază a stăruirii — nu este oare această stăruire echivalentă cu prăbușirea pasă a sistemului economic comunist, clădit pe focuri artificiale, din căruri, deziderate și fantezii — pe care procesul firesc de evoluție, semnează fraza-motto atribuită lui Stalin? Plin faliment!

Brutzkus, fost profesor până în 1922 la Academia de Agricultură din Petrograd, actualmente la „Institutul de economie rusesc” din Berlin publică în D. B. Z. un interesant articol, ori prin felul aparte de a judeca stăruirea.

Discursul lui Stalin — spune Brutzkus — a suferit față de declarațiile de față o schimbare de culoare, în lipsa nota optimistă ce caracteriza discursul stalinist.

Discursul a văzut lumina în presa sovietică abia la 5 Iulie. Stalin nu prezintă nou. Degeaba am căutat cu Lenin, care în anul 1921 discursul cu o singură trăsătură nouă a economiei politice.

Discursul se plânge că *lipsesc brațele de muncă* pentru planul pe cinci ani. În fapt s'a constatat deja anul trecut ocazia colectivizării forțate a satelor. Proletariatul rural, care luată drumul orașelor s'a adunat în colectivitățile sătești, unde a primit pe eulaci și a luat în stăruire posturile de conducere. Acest discurs n'are nici o poftă să plece de colectivitățile rurale suficient de provizionate cu alimente în orașe, de foame. Stalin proclamă *forțată* dela țară la țară pe baza unor contracte speciale colectivitățile muncitorești. Decretul stăruie s'au dat deja înainte cu dar fără rezultat.

Discursul cere *diferențierea salariilor muncitorești*. Nici aceasta nu este oare în Rusia sovietică. Deja pe comunismului de război s'a aplicat principiul egalității schematice a salariilor. S'ar putea cita nemăsurabile ținuțe de conducători și ai comunismului, prin care se vorbește clar, fără posibilitate de înțelegere, că principiul salarizării egale a toți, izvoarește din ideologia muncitorească. În era de prosperitate a lui „Nep”, salariile muncitorești erau foarte diferențiate. Cu înaintea planului economic pe cinci ani s'a *naturalizat* și valoarea reală a salariilor foarte mult. Chiar cei mai

buni muncitori primesc rațiuni insuficiente de alimente și câțiva metri pătrați de locuință drept răsplătă pentru munca depusă. În asemenea împrejurări, natural, orice diferențiere devine *iluzorie*. Propunerea lui Stalin va rămâne deci în viitorul apropiat o simplă *dorință platonicească*.

Pentru exploatarea mai eficace a instalațiilor industriale insuficiente s'a introdus odată cu punerea în aplicare a planului quinquenal *sistemul echipelelor duble și triple*. Prin aceasta s'a luat *răspunderea muncitorilor pentru starea mașinilor*, iar urmarea a fost uzura și distrugerea rapidă a acestora. Stalin s'a decis acuma să renunțe și la săptămâna de cinci zile, considerată ca fruct adorat al revoluției. Măsura este însă numai tehnic-organizatorică și nici decum nu poate fi evaluată ca începutul unei noi epoci în Rusia.

Stalin cere *menajarea resturilor inteligenței neincadrate în partid*. Ultimele *persecuții* ale specialiștilor s'au repercutat în mod dezastruos asupra producției. Cetim în ziarele rusești că *inginerii, condamnați acum câteva luni la moarte pentru sabotaj, mai târziu grațiali la închisoare corecțională, acum sunt eliberați pentru serviciile extraordinare aduse cauzei comuniste, și mai mult chiar: DECORAȚI CU CELE MARI distincțiuni ale Rusiei sovietice*. S'a decretat deocamdată o *reabilitare*. După teroarea din iarna trecută s'a acordat specialiștilor o *pauză de respirație*. Se pot oare prin asemenea măsuri restabili *încrederea* acestor oameni în guvern și *capacitatea lor normală de lucru*?

Stalin cere concentrarea autorității tehnice și administrative în mâinile *directorilor de fabrici*. Dar dispoziții corespunzătoare s'au dat deja în 1923, fără ca să poată fi realizate în practică. *Administrarea exploatarea socialiste ascunde pentru conducătorii mari pericole, încât fiecare caută să se sustragă dela răspundere și încearcă să o răstărnă asupra colegilor*. După ce specialiștii neincadrați în partid s'au putut convinge cu prisosință că *sunt expuși în permanență de a fi împușcați, nimeni nu se va găsi, care să îndrăznească a conduce singur o exploatare socialistă*.

Ultima poruncă importantă a lui Stalin este *refacerea calculației economice*. Aceasta este calul de bătaie al guvernului sovietic mai bine de jumătate de an — dar calul nu vrea să priceapă. Calculația economică a funcționat destul de bine pe timpul Nep-ului și a dispărut odată cu inaugurarea planului quinquenal — împreună cu sistemul monetar stabil și cu piața — fără nici o urmă. *Existând acest fapt în economia sovietică, și calculația economică dorită se va lăsa așteptată*.

Desorganizarea economiei naționale sovietice este cauzată în primul rând de metodele economiei programatice comuniste și până când aceasta nu va fi aruncată peste bord, normalizarea nu se va putea produce!

Stalin are tot interesul (problema creditului) să convingă Europa burgheză, că-i va reuși să găsească un procedeu, care să-i permită construcția edificiului comunist după metodele capitaliste. Europa să fie însă puțin mai prudentă și ar face bine să nu se lase sedusă de tonul moderat al cuvântării lui Stalin, să nu se bucore de răsăritul epocii de sănătoasă economie politică în Rusia. M.

UNIVERSITARE.

Salutăm cu vie mulțumire și satisfacție inaugurarea cursurilor dlui pro. Dr. Lehmann, care tratează în acest semestru despre „România”.

Acest erudit profesor cunoaște profund situația țării noastre, istoria ei și a trecutului multă vreme în România. E de remarcat obiectivitatea și atitudinea sa sinceră față de națiunea română, „care cu toate apăsările trecute și cu o soartă grea, a știut în mod eroic să ajungă la un stat modern, care tot mai mult atrage atenția Occidentului”.

Cum vede viitorul României sociale un țărănist integral și cum îl vede un socialist

I. Țărănistul integral.

În imaginația sa romantică astfel fixează un țărănist desăvârșit societatea noastră viitoare:

„E o societate modestă, sărăcăcioasă, dar liniștită, armonică, bazată pe munca harnică, sănătoasă, neprihănită, o societate patriarhală, pastoralo-rustică, din care lipsesc toată neliniștea, invidia, frământarea, lupta și sbuciumul uriaș al societăților moderne. O societate sănătoasă la trup și la suflet, o societate rustică-idilică... Vine Rodica dela fântână cu cofițele pline cu apă, vin flăcăii și fete cântând dela muncă, se aude buciulul sunând de departe, vin fugind și mugind vacile dela păscut, scârțâie cumpăna dela fântână, latră câinii, oile behăiesc, sar mieii, cântă cocoșii... o adevărată societate chantecler.

II. Socialistul.

Credincios progresului uman, sincronizându-și conștiința cu ritmul veacului trepidant și materialist pe care îl străbate, dornic de sbucium și de aspră creație, trăind viața în varietatea ei infinită, cercetând neîntrerupt natura pentru a-i surprinde tainele și spre a-și îmbogăți dorințele, mereu altele, îndemnându-l spre noi cuceriri, astfel vede socialistul viitorul României:

„Dar asta în intenția și imaginația poporanismului de doctrină (țărănistului). Dar realitatea, cruda realitate, ar semăna foarte puțin cu acest tablou rustic. În realitate, o societate țărănistă ar fi o societate înapoiată și economică și politică și culturală. Ar lipsi din ea, ce-i dreptul, sbuciumul și frământarea societăților moderne, dar în schimb i-ar lipsi și cultura mintală și sufletescă, speranțele mari, lumina ce răsare din această luptă și din acest sbucium; iar în locul lor ar domni moravuri crude, raporturi omeneste semibarbare, orizonturi strâmte. O societate bazată pe cultura mică agrară și pe industria casnică ar fi țara mizeriei economice și deci, și culturale și morale și naționale. O, nu. Nu o societate poporanisto-țărănistă poate să fie idealul nostru. Și nu numai societatea cea reală, dar nici cea romantico-ideală.

O nu. Nu în staulul unde se rumegă atât de liniștit, unde se vegetează atât de

domolit și potolit, și nu în curtea din dos unde găinile, rațele, găștele scormonesc pământul, cocoșii vestesc zorile și unde Rostand și-a găsit material și inspirație pentru poema sa pasărească. Și nici într-o societate rustico-idilică poate fi idealul nostru și al țării. Acolo unde fierbe viața și lupta, acolo unde strigățul strident al sirenei cheamă mulțimea muncitoare la muncă, acolo unde masele muncitoare în mine răscolesc măruntăiele pământului, unde ciocane uriașe spulberă blocuri de oțel, unde pădurea de coșuri înălțată spre cer anunță izbânda și victoria muncii omeneste asupra naturii unde vapoare uriașe spintecă oceanele, acolo unde în orașele gigantice se sbat și se izbesc pasiunile, se lovesc și se ciocnesc ideile, se plămădește cultura formidabilă de azi și cea imensă de mâine, acolo unde fierbe și spumegă lupta uriașă dintre muncă și capital, din care trebuie să nască o lume nouă... acolo și numai acolo poate fi idealul nostru și al țării.

Toată frământarea și lupta și sbuciumul uriaș și neîncetat de acolo, nu sunt durerile care vestesc apropierea morții, ci sunt frământările uriașe și durerile nașterii...

Acolo naște viitorul!“

(Dobrogeanu-Gherea, „Neobișnuit”).

Prin faptul unui empirism orb, care ne face sclavii momentului, nu găsim altă ieșire decât în permanentizarea stării de mizerie actuale, trăgând concluzii pentru viitor, dintr-o realitate tristă, care trebuie să dispară prin efortul nostru comun. Cercetând prezentul social-economic al României, nu ne putem opri aici, ci trebuie să adâncim problemele noastre de viitor, schițând planul de muncă națională constructivă, după imaginea societăților avansate ale apusului tehnic și industrial. Între cele două perspective, orice minte aleasă, pasionată de adevăr și orice conștiință pătrunsă de rosturile neamului acestuia și de virtuțile lui creatoare, nu poate ezita în alegere. Cea de a doua perspectivă exprimă toate aspirațiile generației noastre, a cărei conștiință este pătrunsă de sbuciumul creației și de nevoia permanentă a jertfei pentru mai bine.

„Robia prezentului”

O opinie a lui Spencer, marele individualist și anti-socialist, despre defectele orânduirii individualiste

„Dreptatea nu admite proprietatea asupra pământului, pentru că dacă o parte a pământului poate fi a unui individ care o ține pentru trebuința sa proprie ca pe un lucru asupra căruia are drept exclusiv, tot astfel celelalte părți ale pământului pot fi ținute cu același drept și așa toată fața planetei noastre ar putea să cadă în mâinile câtorva inși. Iată atunci dilema la care se poate ajunge:

Dacă toată fața locuită a globului ajunge proprietatea exclusivă a câtorva familii, în acest caz acei care nu sunt proprietari, n'au nici un drept de a avea loc pe pământ. Aceștia din urmă există numai prin toleranță, sau sunt toți uzurpatori și numai cu voia stăpânului de pământ găsesc un loc pe care să-și pună piciorul; și dacă stăpânul pământului ar voi să nu le dea acest loc, atunci oamenii aceștia fără pământ pot fi surghiuniți pentru totdeauna din lumea aceasta. Dacă admitem dar că pământul poate fi supus proprietății exclusive, urmează că tot globul poate fi proprietatea câtorva inși, domeniul lor privat; și în acest caz toți cei care n'au pământ, nu și-ar putea exercita facultățile, ba nici n'ar putea să existe, decât cu consimțământul proprietarilor. E lucru lămurit, deci, că proprietatea exclusivă calcă în picioare principiul libertății pentru oamenii cari nu trăiesc și nu se mișcă decât cu voia altuia, încetează de a fi ființe libere ca și stăpânii lor.

Nici lucrul, nici chiar împărțirea egală a pământului nu pot da naștere dreptului

absolut și exclusiv, pentru că ajungând la marginile sale extreme, un asemenea drept dă naștere despotismului desăvârșit al proprietarilor și întotdeauna legile votate de parlament sunt negarea unui asemenea drept.

În fine teoria dreptului colectiv al moștenirii fonciare, recunoscute fiecărui om, este potrivită cu progresul și civilizația și oricât ar fi de grea realizarea acestei teorii în practică, totuși dreptatea cere să se îndeplinească”.

(Este un monument de argumentare logică, din care desprindem toate absurditățile dreptului individualist, dreptului de proprietate privată. Dar argumentația este pur logică. Nu se poate verifica și nici nu înregistrează obiectiv nu numai procesul de evoluție al proprietății agrare a occidentului, dar nici nu scrutează probabilitatea dezvoltării a acestei proprietăți. Dealtfel, Spencer este filozof și ca toți filozofii, are predilecție pentru dese concedii din domeniul realităților. Totuși există un sâmbure de adevăr în această succintă expunere. Sensul evoluției proprietății agrare se precizează de pe acum, manifestând tendințe de colectivizare. Astăzi, în epoca dominației marelui finanțier, stăpânirea exclusivă și după dreptul quiritar, a pământului, chiar parcelat ideal, devine o iluzie, iar facultățile acordate de strămoșescul și primarul drept devin astăzi sarcini jenante și infructuoase atât pentru individ cât și pentru colectivitate. N. R.)

Nunta Domniței Ileana.

Domnița Ileana, augusta odraslă a scumpei noastre familii regale, s'a căsătorit cu arhiducele Anton de Habsburg. Sufletul tinerei Principese desprins ca o floare din sufletul neamului nostru, mângăiat de speranțele lui mari, trăind cu pasiunea tinereții plină de avânturi generoase împlinirea visului nostru secular, este cea mai frumoasă podoabă a acestor meleaguri tracice, care cuprind în sânul lor splendorile furtunilor și liniștea misterelor veacurilor îndepărtate. Neobosită culegătoare a perlelor sufletului popular, străbătând fără preget patria sa scumpă, și pe veci unită, prin grația tinereții și prin princiara sa înțelegere a oamenilor și-a lucrurilor, în fiecare colț al țării, în fiecare din provinciile unite, a reușit să sâdească credința în viitorul de aur al țării noastre, și-n unitatea ei sufletească indestructibilă. Participând la bucuria și urările de fericire ale unui neam întreg, recunoscător scumpei lui Domniței, tână generație a Ardealului, pătrunsă de semnificația simbolică a nunței princiare prezintă tinerei perechi omagii plin de devotament al sufletului ei întreg, al sufletului tinereții veșnic înolitoare și triumfătoare, astăzi, când „luntrea cu vele” care a purtat și legănat copilăria Domniței, a ajuns la țărnușul plin de vis și-a acoperit cu flori al speranțelor sale.

Calman contra paniceii.

Unde este azi siguranță.

Evenimentele ultimelor zile și săptămâni ne învață stăruitor, că securitatea averii și venitului este totdeauna o noțiune relativă. Pericolul este constant prezent; el doarme numai atâta vreme, cât lumea își urmează cursul ei normal. Dar el se poate trezi în orice moment. Putem plasa capitalul cum voim, dintr'un colț oarecare el este amenințat.

Se întâmplă câteodată că țărânul găsește în decursul aratului o oală, îngropată cine știe când, poate în timpul războiului de 30 de ani. Monedă de argint sunătoare se adăpostește în ea; monedele le lăsam să se strecoare printre degete în compania surășului nostru melancolic. Argint și aur, — nici aceștia nu mai oferă siguranță absolută! Cum a scăzut valoarea argintului! Și cine adună aur, trebuie să renunțe la renta corespunzătoare, neputându-l întrebuința pentru scopuri productive, și va deveni cu atât mai sărac. La fel cu *giuvaerurile*. Altul este prețul de cumpărare, altul cel de vânzare. Producția artificială de pietre scumpe face tot mai mari progrese și derutează piața. Dar cel puțin *pământul* este etern și indestructibil! Just, dar tocmai devalorizarea proprietăților funciare în timpurile postbelice și degradingolada agriculturii au dovedit, că nici proprietatea rurală nu oferă refugiu sigur.

Alții iar, foarte șireți, adună *bani hârție* în ciorapi. Ei ridică în acest scop banii economisiți și depuși la bănci. Inșă banul care stă acasă nu produce nici un fel de rentă. Rezistă valuta, atunci banul este sigur și la bănci. Se prăbușește moneda, atunci nu ajută nici faptul că cetățeanul prea fricos doarme pe bancnote. Inflația poate vizita orice țară. Roata destinului se învârtă necontenit, niciodată nu stă în loc! În America bogată cursurile acțiunilor și obligațiunilor au suferit considerabile deprecieri — până la 60% din valoarea nominală.

Se impune deci cel mai desăvârșit calm, dacă nu vrem să ne lăsam răpiți de frigurile psychozei.

D. B. Z.

**Rugăm insistent:
Plătiți abonamentele!**

Audiența dlui Iuliu Maniu la Suveran

DI Iuliu Maniu a fost primit de Suveran într'o lungă audiență, (de 4 ore), audiență de informație politică asupra problemelor generale puse de ultimele evenimente politice interne și externe care privesc în deaproape viața noastră de stat, după cum declară Dsa, dar care după opinia generală a cercurilor politice și după comentariile de presă, are un adânc tâlc politic, cu importante consecințe pentru politica generală a țării.

Audiența neașteptată în urma evenimentelor întâmplăte, cunoscute, dar nedeslegate de toată lumea, a produs o enormă senzație, intrucât prin importanța ei semnificație politică, rezumă în mod

concludent pentru cine înțelege arta de a descifra împrejurările, tot sbuciumul trăimântărilor din ultimul timp. Nu vrem să anticipăm și nici să tragăm concluzii apropiate, mai ales că nu ne găsim încă în posesia unor adevăruri concrete, dar putem afirma că acest fapt, oricât ar părea de învăluit în mister, dată fiind personalitatea marelui om de stat, cât și marea sa popularitate, este merit a produce o destindere în raporturile politice încordate de astăzi și-o revenire în făgașul normal al vieții constituționale, închizând astfel pe viitor posibilitatea unor „pareuteze” inutile, ba chiar costisitoare pentru interesul politic, economic și cultural a țării.

„Sforarul politiceii franceze de catastrofă”.

Finaly, stăpânul lui Banque des Pays Bas și al Agenției „Havas”, este unger? Caillaux a vrut să-l aresteze, iar Tardieu să-l expulzeze din Franța. Finaly a contracarat planul Hoover.

Senzaționalele destălnuiri ale ziarului flamand „Wolks-Gazette”.

Propunerea Hoover a cam surprins cercurile politice franceze și ale statelor din sfera de interese a Franței. Sora noastră mai mare a fost atât de preocupată de răspunsul la notificarea americană, încât a uitat să mai dea informațiuni și micilor ei frați. Așa se explică diversitatea de atitudini a micilor țări. Mai izolată și dezorientată a rămas însă Belgia, una dintre țările cele mai interesate la reparațiunile germane. Belgia a căutat pe toate căile să între în tratative directe cu Germania, care însă a păstrat o glacială și perfidă rezervă. Dacă răspunsul Franței se producea mai curând, acesta putea să servească de îndreptar tuturor celorlalte State. Înțelegem deci intrucâtva aprehensiunea Belgiei dar nu aprobăm tonul violent al gazetei belgiene socialiste. În privința moratorului Franța a procedat loial și corect. Asta o știe toată lumea.

Dar ceace ne interesează mai mult și ne stupefiază este destălnuirea senzațională a confratelui nostru belgian că diriguitorul finanțelor franceze ar fi unger. Dacă este adevărat, atunci înțelegem multe lucruri pe cari până azi nu le puteam descifra, multe atitudini ale Franței cu adevărat supărătoare pentru țara noastră, iar pe de altă parte gentile, curtenitoare și marinimoase față de alte popoare. Nu vi se pare curios că Ungaria nu mai cere împrumutul de 5 milioane lire sterline Londrei ei Parisului? Nu este ciudat că s'au și găsit băneile franceze particulare pentru garantarea acestui împrumut? Cel puțin după relatările din sursă maghiară. Și s'ar putea continua până la infinit seria întrebărilor de această natură.

Oricare ar fi însă originea acestui misterios cavalier financiar, el ne interesează în cea mai mare măsură, pentru rolul eminent ce-l joacă în viața politică internă și externă, economică și socială a Franței. Iată ce serie despre dânsul gazeta ex-ministrului Camille Huysmans:

„Guvernul francez colaborează cu interesele bursei și finanței parisiene într'un chip aproape scandalos, (De ce? N. R.) pentru hegemonia Franței asupra continentului. Suntem în măsură a desvălui dedesubturile acestei politici ireponsabile, care a făcut să eșueze planul Hoover(?) și a reușit acum cinci ani să trântescă guvernul Pouillet-van der Velde ce înclina pentru o înțelegere cu Germania, folosindu-se de aceleași mijloace ingenioase, întrebuințate cu atâta succes, adică retragerea creditelor, asaltarea mărcii, refuzarea escontării de polițe etc. (Mai bine războiu cu

gloante de aur, decât vărsări de sânge. Franța se apără cu arme economico-financiare, preferabile tunurilor și gazelor. N. R.)

Trefilul și omul de pac al politiceii de catastrofă parisiene este UN UNGUR, FINALY, stăpânitorul lui Banque de Paris et des Pays Bas și al Agenției Havas, care reprezintă și interesele Rockefeller în Franța. Deja Caillaux în timpul ministeriatului său, a vrut să-l aresteze și Tardieu s'a ocupat serios cu expulzarea lui. Finaly a știut însă să iasă cu o abilitate demnă de admirat, din toate situațiile penibile.

Actualmente este din nou organul executiv al guvernului, care numai pentru salvarea aparențelor a acceptat planul Hoover(?), și al acelei majorități parlamentare, care a închis lui Briand drumul la prezidenția republicei. În aceeași ordine de idei ținem să amintim, că tocmai această majoritate parlamentară execută actualmente un reviriment în diplomația franceză de carieră, cu scopul de a-și plasa oamenii de încredere, adică pe agenții unor anumite interese financiare. Astfel sunt destinați Ponceet pentru Berlin, de Monzie pentru Moscova și Piétry pentru Viena; persoana care va înlocui pe Claudel la Washington nu este încă destinată.

Împlețirea intereselor guvernului francez cu cele ale dlui Finaly, este unul din principalele motive de ce Belgia urmează azi Franța numai ezitând și cu un fel de silă. Dar și băneile belgiene, cari înainte cu șase ani au făcut politica lui Finaly, sunt neînerezătoare față de acest domn. Ele știu ce rol infam a jucat acest „Jobber” MAGHIAR în lupta contra politiceii inaugurate de Hoover și Mac Donald.

La întrebarea dacă Franța se simte suficient de tare ca să lupte contra întregii lumi, sau cel puțin contra Americii, Angliei sau Italiei, este a se răspunde că Hoover are în Statele-Unite dușmani puternici, între cari pe Standard Oil și Rockefeller; pe de altă parte Mac Donald este violent atacat de Chamberlain, în dosul căruia stă gruparea germanofobă Tyrrel Evre, Crow și Nicolson precum și conservatorii „Dilhards”. Deci Franța și interesele aliate cu ea la nici un caz nu stau izolate.

Acesta este portretul dlui Finaly, zugrăvit de gazeta belgiană. Ar fi bine, ca guvernul prin factorii competenți să culegă informațiuni mai detaliate asupra acestui interesant și redutabil personaj. Căci cine știe ce surprize va mai pregăti continentului european.

I. M.

Primăria Municipiului Cluj.

No. 2276—1931.

Anunț de licitație.

Primăria Municipiului Cluj pu concurs nou pentru întreținere repararea alor 2500 m² pavaaj gr 2500 m² pavaaj bolovani, 100 m² vaj cuburi mici bazalt, în valoare cca 200.000 Lei. Poate lucrările fi terminate în 8 săptămâni. O tanții vor depune o garanță de 5% numerar sau efecte garantate de S. La licitație vor putea lua parte mai antreprenori pavaajori care brevet industrial.

Caetele de sarcini, seria prețur precum și devizul se pot vedea între orele 11—13 în biroul Serv. t nie Cluj, Str. Cogălniceanu No unde se pot primi și toate deslușirile.

Licitatia se va ținea în confitate cu Legea Contab. Publ. și O. C. L.

Licitatia se va ținea în Cluj, mării orașului, înaintea Comisi de licitații la 13 August 1931, or a. m.

Cluj, la 17 Iulie 1931.

Primăria Municipiului Cluj

Primăria Municipiului Cluj

No. 2275—1931.

Anunț de licitație.

Primăria Municipiului Cluj, pu că concurs nou pentru 2 vagoane buri mici granit și 50 vagoane tone piatră spartă de granit. L rialele se vor preda ab gara Clu 30 zile dela comandă. Ofertanții depune o garanță de 5% în num sau efecte garantate de stat.

Caetul de sarcini și devizul se vedea zilnic între orele 11—13 e în biroul Serv. tehnic Cluj, un pot primi și toate deslușirile.

Licitatia se va ținea în confitate cu Legea Contab. publ. și O. C. L.

Valoarea devizului 157.000 sută cincizeci și șapte mii Lei).

Licitatia se va ținea în sala d dințe a Primăriei Municipiului înaintea Comisiei de licitații August 1931, ora 11 a. m.

Cluj, la 17 Iulie 1931.

Primăria Municipiului Cluj

Primăria Municipiului Cluj

No. 25.755—1930.

Publicațiune.

Primăria Municipiului Cluj pu licitație pentru cumpărarea unei sini de reproduc cu accesorii et

Ofertele scrise și sigilate cu împreună cu garanția de 5% ca va întregi după adjudecare la din valoarea furniturii, se vor zenta Comisiunei de licitații (ca 4) în fața căreia se va ține lic Mașina cu accesorii cu tot livra în termen de 15 zile dela rea comenzii și va fi preluată în mera 18 din edificiul Primăriei comisiunea de recepționare.

Caetele de sarcini și condiții de licitație se pot vedea în came a Serviciului Administrativ al mării.

Concurenții spre a fi admiși la tație trebuie să producă acte do toare că au firma inscrișă.

Licitatia se va ținea la Pri Municipiului Cluj (camera 4) în de 14 August 1931, ora 10.

Cluj, la 23 Iulie 1931.

Primăria Municipiului Cluj

REDACTOR RESPONSABIL:

BAZIL GRUIA

Cetiți și plătiți
„CHEMAREA”